T. B. M. M.
İYİ PARTİ
GRUP BAŞKANLIĞI
Tarih: 12.11.2026
Sayı: 7560

- 53325

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın Dışişleri Bakanı Sayın Hakan FİDAN tarafından yazılı olarak cevaplandırılmasını Anayasa'nın 98'inci ve TBMM İçtüzüğü'nün 96'ncı maddeleri gereğince saygılarımla arz ederim.

Hakan Şeref OLGUN

Afyonkarahisar Milletvekili

7 Ağustos 2026'da imzalanan Türkiye Cumhuriyeti, Pakistan İslam Cumhuriyeti ve Suudi Arabistan Krallığı Arasında Ortak Savunma İçin Mekke Anlaşması'nın onaylanmasının uygun bulunduğuna dair kanun teklifi halen komisyon aşamasındadır. Teklif Genel Kurulda görüşülmemiş ve kanunla uygun bulunmamıştır.

Anayasa'nın 87'nci ve 90'ıncı maddeleri uyarınca antlaşmaların onaylanması, TBMM'nin bunu bir kanunla uygun bulmasına bağlıdır. Yalnızca usulüne göre yürürlüğe konulmuş antlaşmalar kanun hükmündedir. Savunma alanındaki bu anlaşma, 90'ıncı maddenin ikinci ve üçüncü fıkralarında öngörülen istisnaların kapsamına da girmemektedir.

Buna karşın 26 Ekim 2026'da Tahran'da yapılan toplantıda Türkiye, İran makamlarınca "Mekke İttifakı üyesi" olarak nitelendirilmiştir. Ülkemiz bu toplantıda Millî İstihbarat Teşkilâtı Başkanı tarafından temsil edilmiş ve ortak bildiriye taraf olmuştur. Daha önce de Meclis onayı beklenmeksizin anlaşma kapsamında Stratejik Siyasi ve Savunma Komitesi toplanmış, Sekretarya kurulmuş ve Genel Sekreter atanmıştır.

Henüz hukuken taraf olunmayan bir anlaşma adına yürütülen faaliyetlerin anayasal dayanağı açıklığa kavuşturulmalıdır. Bunun yanında, Türkiye Büyük Millet Meclisi'nin Anayasa'nın 92'nci maddesinden doğan yetkisinin nasıl korunacağı da kamuoyuna açıklanmalıdır.

1.Türkiye, 26 Ekim 2026 tarihli Tahran toplantısına Mekke Anlaşması'nın tarafı sıfatıyla mı katılmıştır? Yoksa bu katılım ikili veya çok taraflı bir diplomatik temas çerçevesinde mi gerçekleşmiştir?

2.Anlaşma TBMM tarafından kanunla uygun bulunmamıştır ve Anayasa'nın 90'ıncı maddesi uyarınca iç hukukta yürürlüğe girmemiştir. Bu durumda Türkiye'nin uluslararası bir toplantıda "ittifak üyesi" sıfatıyla temsil edilmesinin anayasal dayanağı nedir? Bakanlığınız, imzadan sonra ve onaydan önce anlaşmanın herhangi bir hükmünü fiilen uygulamakta mıdır?

3.Onay sürecinden önce Stratejik Siyasi ve Savunma Komitesi'nin toplanması, Sekretarya kurulması ve Genel Sekreter atanması hangi yetkiye dayanılarak gerçekleştirilmiştir?

4.Diplomatik nitelikteki bu toplantıda Türkiye'nin Dışişleri Bakanlığı yerine MİT Başkanı tarafından temsil edilmesinin gerekçesi nedir? Bakanlığınız toplantının hazırlık ve yürütme sürecine hangi düzeyde dahil olmuştur?

5.Toplantı sonunda yayımlanan ortak bildirinin Türkçe tam metni nedir? Bildiride veya toplantı marjında Türkiye adına herhangi bir siyasi ya da askeri taahhütte bulunulmuş mudur? Suudi Arabistan'a yönelik Husiler ile Suudi Arabistan arasındaki çatışmalar bağlamında anlaşmanın kolektif savunma hükümlerinin işletilmesi toplantıda gündeme gelmiş midir?

6.Anlaşma onaylandıktan sonra, kolektif savunma hükümleri kapsamında Türk Silahlı Kuvvetlerinin yabancı ülkelere gönderilmesi nasıl değerlendirilecektir? Bu durum Anayasa'nın 92'nci maddesindeki "Türkiye'nin taraf olduğu milletlerarası antlaşmaların gerektirdiği haller" istisnası kapsamında mı ele alınacaktır, yoksa her somut durumda ayrıca TBMM izni alınacak mıdır?

7."Görüşmelere devam" kararı doğrultusunda planlanan bir sonraki toplantının tarihi, yeri ve formatı nedir? Kanun teklifi Genel Kurulda görüşülmeden önce, TBMM Dışişleri Komisyonu'na bu süreçle ilgili bilgi verilmesi düşünülmekte midir?